

Spis treści

Wstęp	9
W.1. Dlaczego koncepcja Wygotskiego?	10
W.2. Dlaczego koncepcja Brunera?	14
CZĘŚĆ I	
Co wnoszą teorie socjokulturowe Wygotskiego i Brunera do myślenia o zmianie i rozwoju w edukacji?	21
1. Założenia dotyczące uczenia się i tworzenia wiedzy	23
1.1. Uczenie się jako wspólna aktywność ucznia i nauczyciela w strefie rozwoju	24
1.2. Uczenie się jako proces opanowywania narzędzi kulturowych	34
1.3. Język jako najważniejsze narzędzie kulturowe	41
1.4. Proces uczenia się jako proces społeczny	45
2. Strategie pracy nauczyciela z uczniem: w kierunku budowania rusztowania i wrażliwej kontroli nauczania, negocjowania wiedzy i konstruowania znaczeń	49
2.1. Budowanie rusztowania (<i>scaffolding</i>)	50
2.2. Wrażliwa kontrola nauczania	55
2.3. Sterowane (ukierunkowane) uczestnictwo	57
2.4. Zadania rozwojowo-dydaktyczne: „od cudzej pomocy do autopomocy”	59
2.5. Wprowadzanie w metodę naukowego poznania	62

3. Dziecko-uczeń w teorii socjokulturowej	70
4. Nauczyciel i jego rola w perspektywie socjokulturowej	80
5. Motywacja do uczenia się – kontekst socjokulturowy	92
5.1. Motywacja – ustalenia ogólne	92
5.2. Motywacja wewnętrzna i budowanie „zamiaru uczenia się”	96
5.3. Strategie motywowania uczniów do nauki	100
6. Szkolne środowisko uczenia się, reguły kierowania klasą i proces „uczenia uczenia się”	106
6.1. Kultura klasy – kontekst zmiany	106
6.2. Szkolna kultura uczenia w rozumieniu Brunera	111
6.3. Dobre praktyki dotyczące budowania kultury uczenia się	114
7. Planowanie i organizacja pracy ucznia.	
Od działania ze wsparciem do działania samodzielnego	116
7.1. Planowanie – uwagi ogólne	116
7.2. Organizowanie indywidualnej pracy ucznia	123
7.3. Organizacja pracy w zespole	127
7.4. Organizowanie przestrzeni uczenia się	132
8. Ocenianie i monitorowanie pracy ucznia	135
8.1. Ocenianie – kontekst zmiany	135
8.2. Portfolio jako technika monitorowania rozwoju ucznia	137
8.3. Portfolio w pracy nauczyciela	142
CZĘŚĆ II	
Rozwijanie zdolności uczenia się	
– metoda naukowego poznania i narzędzia uczenia	145
9. Narzędzia ogólne – strategie generujące uczenie się i umożliwiające opanowanie metody naukowego poznania	147
10. Rola i znaczenie strategii rozwiązywania problemów w rozwijaniu samodzielności myślenia i działania	151

11. Pytania – ich znaczenie dla rozwijania zdolności uczenia i myślenia	157
12. Budowanie rusztowania dla rozwoju języka	164
12.1. Strategie budowania rusztowania dla języka	171
12.2. Przykłady strategii budowania rusztowania dla wypowiedzi dziecka	179
13. Budowanie rusztowania dla myślenia i uczenia się – mapy mentalne	183
13.1. Mapy mentalne w edukacji – organizowanie myślenia i językowego wyrażania się	183
13.2. Mapy mentalne jako strategie wspomaganie rozwoju językowego	189
13.3. Wartość map mentalnych dla wspierania rozwoju językowego dziecka	191
14. Budowanie rusztowania dla interpretacji i rozumienia tekstu ..	193
14.1. Żeby rozumieć, musimy się domyślać	195
14.2. Czytanie rozwija myślenie, ale też wymaga myślenia	199
15. Strategie pracy samokształceniowej	200
15.1. Praca z fiszką	200
15.2. Plan pracy indywidualnej	207
Zamiast zakończenia	208
Bibliografia	209
Indeks osobowy	217
Indeks rzeczowy	220